

Lännenmunuaisjäkälä

Västlig njurlav

Nephroma laevigatum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Lännenmunuaisjäkälä on suurehko, yleensä runsasliuskainen lehtimäinen jäkälä. Lajin harmaa tai punaruskea yläpinta on yleensä sileä. Alapinta on vaaleanruskea ja kalju. Poikkileikkauksessa näkyy luonteenomaisen keltainen malto. Punaruskeita kotelomaljoja esiintyy yleisesti liuskojen reunojen alapinnalla.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lännenmunuaisjäkälä kasvaa lehtipuiden rungoilla, hyvin harvoin kivillä ja kallioilla. Tyypillisin kasvualusta on vanha, järeä haapa tai raita. Kasvupaikat ovat pienilmastoltaan kosteita ja varjoisia luonnontilaisia kuusisekametsiä tai lehtoja, usein jyrkkien rinteiden tai kalliojyrkänteiden pohjoispuolella. Laji tavataan harvinaisena maan eteläosissa Etelä-Pohjanmaalle ja Pohjois-Karjalaan asti.

Nykytila ja uhkatekijät

Lännenmunuaisjäkälä on taantunut voimakkaasti vanhojen, luonnontilaisten metsien vähentymisen ja kuusettumisen takia. Myös ilmansaasteet ovat vähentäneet lajia. Pienialaisia nykyesiintymiä saattaa uhata myös keräily. Suurin osa nykyesiintymistä sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan lännenmunuaisjäkälän kasvupaikka ja sen lähiympäristö jätetään hakkuiden ulkopuolelle. Kasvupaikan ympäristö säilytetään jatkuvasti peitteisenä, jotta pienilmasto pysyy kosteana. Lajin säilymisen ja leviämisen edistämiseksi vesistöjä ja kalliojyrkänteitä reunustavat haavikot tulisi jättää kaatamatta. Jotkut esiintymistä sijainnevat metsälain tarkoittamilla jyrkänteillä ja lehdoissa. Lehtojen ja jyrkänteiden välittömien alusmetsien suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Jääskeläinen, K. 1994. Lännenmunuaisjäkälän (*Nephroma laevigatum*) suojelusuunnitelma. Helsingin yliopisto, Kasvitieteen laitos. 27 s.
- Moberg, R. 1984. Faktablad: *Nephroma laevigatum* – västlig njurlav. (Rev. Hultengren, S. & Nordin, A. 1999). Teoksessa Thor, G. & Arvidsson, L. (red.). 1999. Rödlistade lavar i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 528 s.
- Nitare, J. (red.). 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen, Jönköping. 384 s.

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0 [Laji.fi](https://laji.fi)